

NOTA

"RUIMTE VOOR BEWEGING EN SPORT"

Inhoudsopgave

Inleiding	Pagina
Hoofdstuk 1 Missie en doelstelling van sport en recreatie	2
§ 1.1 Analyse bestaande situatie	
§ 1.2 Hoofddoelstelling van sportbeleid in Hengelo	
§ 1.3 Tussendoelen	
Hoofdstuk 2 Een goed functionerend lokaal sportnetwerk	
§ 2.1 Analyse bestaande situatie	
§ 2.2 Doelstellingen	
Hoofdstuk 3 Een goed en modern aanbod van sportvoorzieningen	
§ 3.1 Analyse bestaande situatie	
§ 3.2 Doelstellingen	
Hoofdstuk 4 Het stimuleren van sport en bewegen	
§ 4.1 Analyse bestaande situatie	
§ 4.2 Doelstellingen	
Hoofdstuk 5 Sportevenementen en topsport in Hengelo	
§ 5.1 Analyse bestaande situatie	
§ 5.2 Doelstellingen	
Hoofdstuk 6 Aandacht voor sportieve vrijetijdsbesteding en toerisme	
§ 6.1 Analyse bestaande situatie	
§ 6.2 Doelstellingen	
Hoofdstuk 7 Samenvatting	

Bijlagen:

- 1.) resultaten omnibusenquête 2002;
- 2.) notitie behoeftebepaling;
- 3.) verslag inspraakprocedure.

"De geschiedenis van Hengelo maakt Hengelo tot wat het is. Ze geeft vorm aan de identiteit. Om succesvol te kunnen werken aan de toekomst van Hengelo, is het kennen van die geschiedenis, het aanvoelen van die identiteit noodzakelijk".

*Drs. Frank A.M. Kerckhaert, burgemeester van Hengelo
In: Burgerjaarsverslag 2002*

Inleiding

Sport draagt bij aan de identiteit van een stad en haar burgers. Sporten is gezond, leert mensen op een positieve en respectvolle manier met elkaar om te gaan. De laatste jaren lag het accent van sportbeleid sterk op de wijze waarop sport kan bijdragen aan de leefbaarheid en de sociaal-economische ontwikkeling van de buurt, wijk en gemeente (breedtesportimpuls).

Het aanzien van de sport en de plaats die zij inneemt, zijn echter in verandering. Sport moet concurreren met andere manieren van vrijetijdsbesteding. De samenleving verandert en mensen stellen andere eisen aan sport. Tijd om het bestaande sportbeleid tegen het licht te houden. Waarom en wanneer moet de gemeente actie ondernemen op het gebied van sport en recreatie?

Met een visie kun je niet sporten; het is de aftrap voor een spannende wedstrijd, waarin hopelijk veel gescoord wordt. Concrete bouwplannen of financieringsvoorstellen treft u echter niet aan. Wel moet de nota een basis zijn voor een goede samenwerking tussen alle sportpartijen met als doel een gezond sportklimaat in Hengelo. Prikkelend en uitnodigend om te participeren.

De nota heeft een apart hoofdstuk over sportieve vrijetijdsbesteding en toerisme. Begrippen als leisure en lifestyle duiken steeds meer op in het kennisveld van sport. Belangrijk genoeg om hier enkele kaders te stellen voor de toekomst, al hoort het niet echt tot het sportbeleid. De afdeling Economische zaken van dienst SBO bereidt een nota voor met verdere verdieping op dit onderdeel.

De nota vormt de basis van het gemeentelijk sportbeleid in de komende jaren. Bij de samenstelling is de Sportraad Hengelo dan ook nadrukkelijk betrokken. Dit handelen moet omgezet worden in acties, die u terugvindt aan deze nota. Een aantal acties is reeds ingezet. De haalbaarheid van de opgesomde acties is - vanzelfsprekend - mede afhankelijk van de integrale afweging die gemaakt moet worden bij de samenstelling van meerjarenbeleidsprogramma's. Met een verwachte levensduur van circa zes jaren is het goed de nota jaarlijks te evalueren.

*"In voetbal is het simpel: je bent op tijd of je bent te laat.
Als je te laat bent, moet je zorgen dat je op tijd vertrekt."
Voetbalprofessor Johan Cruyff
In: Voetbal International, nr.17, 1997*

Hoofdstuk 1. Missie en doelstellingen van sport en recreatie

§ 1.1 Analyse bestaande situatie

In 1998 heeft Hengelo een Stadsvisie ontwikkeld waarin de gewenste identiteit van de stad tot 2010 is geformuleerd en daarmee de stedelijke ontwikkeling die wordt voorgestaan ¹.

Aanleiding van het ontwikkelen van deze Stadsvisie is de deelname van Hengelo aan het Grotestedenbeleid. De missie van Hengelo is als volgt geformuleerd:|

"Hengelo is in 2010 een sociale en innovatieve netwerkstad, waarin mensen plezierig samen leven, werken en recreëren en waar voor iedere Hengeloër mogelijkheden zijn tot participatie. Dit alles binnen een stedelijke omgeving die attractief, leefbaar en veilig is en in een klimaat dat open en ondernemend is".

In de stadsvisie zijn drie strategische doelstellingen geformuleerd om de missie van Hengelo te realiseren:

1. Een flexibele en gevarieerde economische structuur die leidt tot duurzaam werk voor alle lagen van de bevolking.
2. Een toegankelijke sociaal-maatschappelijke structuur die leidt tot een volwaardige deelname aan de samenleving van alle bevolkingslagen.
3. Een aantrekkelijke centrumstad met voor iedereen plezierige verblijfs- en ontmoetingsmogelijkheden in het stadshart en met een schoon, veilig en leefbaar woon- en leefklimaat in de wijken.

De missie en de strategische doelstellingen zijn richtinggevend voor het beleid van de gemeente Hengelo tot 2010.

De thema's toegankelijkheid van voorzieningen en leefbaarheid van stad en wijk zijn leidend voor de sport voor de komende tien jaar. Om deze thema's kernachtig te vertalen is gekozen voor de volgende missie voor het sportbeleid:

"Ruimte voor beweging en sport!"

Ten eerste geeft deze missie aan dat het sportbeleid zelf in beweging is, onder invloed van demografische ontwikkelingen en sociaal culturele veranderingen. Ook het aspect van de ruimtenood binnen de gemeentegrenzen komt binnen deze missie tot uiting, hoewel de vraag of ruimte vóór beweging en sport gaat nadere discussie behoeft.

Vanuit gezondheidsperspectief wordt in deze missie de nadruk gelegd op het belang van bewegen en sport voor alle lagen van de bevolking.

Ruimte geven aan beweging zegt ook iets over toegankelijkheid en laagdrempeligheid van voorzieningen, over de mogelijkheden van burgers om te participeren.

§ 1.2 Hoofddoelstelling van sportbeleid in Hengelo

Trefwoorden in de strategische doelstellingen van de gemeente Hengelo zijn: participatie en leefbaarheid: iedereen moet mee kunnen doen en zich goed en veilig voelen in Hengelo.

Aansluitend op de missie wordt de volgende hoofddoelstelling van sportbeleid geformuleerd:

“Elke burger van Hengelo moet de ruimte krijgen om op een verantwoorde wijze te sporten en te bewegen, vanuit eigen interesse en omstandigheden”.

De hoofddoelstelling is zo geformuleerd om te benadrukken dat er ruimte moet zijn voor eigen initiatieven van burgers voor sportbeoefening. Dit moet op verantwoorde wijze plaatsvinden, zowel vanuit gezondheid-,

¹ Stadsvisie Hengelo 1998

veiligheid- en financieel perspectief. De rol van de gemeente is daarbij faciliterend en zoveel mogelijk vraaggestuurd. Dit betekent niet dat elke vraag gehonoreerd kan worden. Op verantwoorde wijze betekent ook dat er keuzes dienen te worden gemaakt; een breed draagvlak voor beleidskeuzes is daarbij een belangrijke voorwaarde.

§ 1.3 Tussendoelen

De hoofddoelstelling van het sportbeleid kan verfijnd worden naar een aantal tussendoelen:

Tussendoelen van sportbeleid:

1. Een goed functionerend lokaal sportnetwerk.
2. Een goed en modern aanbod van sportvoorzieningen.
3. Het stimuleren van sport en bewegen.
4. Leefbare wijken, waar sport en bewegen onderdeel is van het dagelijkse leven.
5. Sportevenementen en topsport in Hengelo, die de stad promoten en de breedtesport versterken.
6. Aandacht voor sportieve vrijetijdsbesteding en toerisme.

"Als jij en ik een appel hebben, en we wisselen de appels, dan hebben we allebei nog steeds één appel. Maar als jij en ik een idee hebben, en we wisselen ze uit, dan hebben we allebei twee ideeën".

George Bernard Shaw (1856-1950), Iers dramatoloog.

Hoofdstuk 2. Een goed functionerend lokaal sportnetwerk.

§ 2.1 Analyse bestaande situatie

De term sportinfrastructuur wordt voor deze beschrijving van het netwerk vaak gebruikt.

Hiermee wordt bedoeld: het organisatiekader van de sport, de sportverenigingen met de sporters, het bestuurlijk-organisatorisch kader, de ongeorganiseerde sporters en ondersteunende organisaties, zoals de sportraad en de sector sport en recreatie van de gemeente.

Sportverenigingen en aantal sporters in Hengelo.

Het aantal sportverenigingen in Hengelo blijft redelijk constant². Het aantal sporters ook. Hengelo scoort wat betreft sportdeelname ongeveer even hoog als gemeente van vergelijkbare grootte (bijvoorbeeld Helmond). Wel staat met name het sporten door de wat oudere jeugd onder druk en is er groei in de sportdeelname van 50 +ers. Dit correspondeert met de landelijke trend van stabiele beweegpatronen³.

Door sportverenigingen worden veel mensen in staat gesteld om te participeren, het zij als sporter, als vrijwilliger en sinds een aantal jaren bijvoorbeeld ook in een in- of doorstroomfunctie. De verenigingsstructuur staat onder druk als gevolg van de regelgeving op het gebied van financiën, milieu, Arbo-wetgeving. De vrijwilliger met een langdurige staat van dienst binnen de sportverenigingen is een uitstervend ras. Mensen zijn nog best bereid actief te zijn voor de club, mits de taak overzichtelijk en aflopend is. Landelijk beeld is, dat er op zich geen gebrek aan kader is, maar de toenemende complexiteit vraagt een grotere deskundigheid. Kleinere verenigingen hebben meer moeite met deze ontwikkelingen. De indruk bestaat dat de Hengelose situatie niet afwijkt van het landelijke beeld. Binnen de gehandicaptensport vormt de begeleiding een extra complicerende factor.

Opleiding van kader is primair een verantwoordelijkheid van de verenigingen. Daarbij moet voor wat betreft de ondersteuning een onderscheid gemaakt worden in bestuurlijk en sporttechnisch kader. Verenigingen konden tot 1998 voor de ondersteuning van het vrijwilligersbeleid een beroep doen op de Stichting Sportservice Hengelo. Door een afnemende belangstelling, maar ook om het aanbod te verruimen tot alle vrijwilligers in de diverse sectoren, is de Stichting opgeheven. De taken zijn overgenomen door de Hengelose Vrijwilligerscentrale. Hoofdtak is deskundigheidsbevordering en de advisering van het bestuurlijk- en organisatorisch kader. Na aanvankelijke aanloopproblemen bestaat de indruk dat in samenspraak met de Sportraad een passend aanbod tot stand is gekomen.

De gemeente kent zelf ook een traditie voor verenigingsondersteuning. In het kader van het actieplan breedtesport is een wijk sportconsulent aangesteld. Hij beweegt zich op het snijvlak tussen sport(vereniging), onderwijs en welzijn (makelaarsfunctie).

In het kader van de integrale wijkaanpak is de intentie om in de vorm van stadsdeelgewijs werkende teams met wijk sportconsulenten, wijkopbouwwerkers, wijkagenten, accommodatiebeheerders en jongerenwerkers samen te werken⁴ hetgeen aanstelling van twee extra wijk sportconsulenten noodzakelijk maakt.

Voor ondersteuning kunnen sportverenigingen, maar ook gemeenten een beroep doen op professionele organisaties op landelijk en provinciaal niveau (NISB, NKS/NCS/NCSU, Provinciale Sportraad. Bijvoorbeeld via de sportraad Overijssel kunnen verenigingen een verenigingsondersteuningsplan (V.O.P.) laten opstellen.

Gestart wordt met een sterktezwakteanalyse van de club, om vervolgens met behulp van een stappenplan en aan de hand van de verenigingsconsulent de knelpunten op te lossen. Voor ondersteuning van sporttechnisch kader kunnen verenigingen terecht bij hun bonden of koepels (trainerscursussen, scheidsrechterscursussen, etc.). Sommige grotere bonden kennen regionale steunpunten voor de verenigingen.

² Zie Omnibusenquêtes 1998 en 2002.

³ Zie Trendrapport Bewegen en gezondheid 2000-2001 (Centraal Bureau Statistiek)

⁴ zie college-programma 2002-2006

De dienstverlening aan de burgers en sportorganisaties kan nog verbeteren. Met name de interactie met sportverenigingen en individuele gebruikers via het internet kan verbeterd worden (digitaal sportloket).

Ongebonden, ongeorganiseerd en anders georganiseerd sporten:

Ongeorganiseerd sporten neemt toe. Joggers en skaters horen bij het straatbeeld. Totaal vormen zij een wezenlijk deel van sportend Hengelo. Het betreft zowel sporten georganiseerd buiten de traditionele verenigingsvorm, het individueel en ongebonden sporten in de openbare ruimte als het sporten binnen een commerciële instelling. De beleidsmatige aandacht voor deze anders georganiseerde of ongebonden sporters heeft zich tot nu toe beperkt tot het gebruiksvriendelijker inrichten van de openbare ruimte. Iedere sporter is echter gelijk. Een oriëntatie op verdere gemeentelijke ondersteuning is wenselijk.

Er is de veranderende vraag van individuele sportvormen. Het verdient aanbeveling dat de traditionele verenigingen met het aanbod hierop aansluiten. Commerciële aanbieders hebben deze 'markt' al langer betreden.

Sportmedisch advies en ondersteuning topsport:

Het sportmedisch adviescentrum, het regionaal Olympisch steunpunt en het landelijk overleg onderwijs Topsport, gevestigd te Enschede hebben een regionaal verzorgingsgebied voor ondersteuning van individuele (top)sporters en talenten.

Sportraad

De georganiseerde sport is in Hengelo vertegenwoordigd in de Sportraad. Doelstelling is het gevraagd en ongevraagd adviseren van het College van Burgemeester en Wethouders over onderwerpen die de georganiseerde sport als geheel aan gaan. De gemeente kent diverse adviesorganen. In het licht van de wet dualisering moeten instellingsgrondslag, taak en functie van deze adviesorganen worden heroverwogen. Een leidend principe daarbij is een meer effectieve indeling door logische clustering en professionalisering⁵.

§ 2.2 Doelstellingen

In de analyse zijn een aantal conclusies getrokken ten aanzien van het functioneren van het lokale sportnetwerk, die leiden tot een aantal doelstellingen:

1. Versterking van het lokale sportnetwerk en de dienstverlening voor zowel de georganiseerde als de ongeorganiseerde sport.
2. Meer aandacht voor ongebonden en anders georganiseerde sportbeoefening en bevorderen van samenwerking tussen traditionele (verenigings-)sporten en commerciële sportaanbieders.⁶
3. Een adviesorgaan voor de sport toegesneden op het duale bestel.

Ad. Doelstelling 1:

Versterking van het lokale sportnetwerk is een abstract begrip. Kernwoorden zijn beschikbaarheid van informatie en communicatie met burgers.

Geconstateerd mag worden, dat er weinig concrete vragen voor verenigingsondersteuning hun weg vinden naar de gemeente. Wel gestelde vragen betreffen financiële ondersteuning voor het realiseren van accommodatieplannen en aanstellen en opleiden van technisch kader. Er zijn bij bonden, koepels en provinciale sportraad voldoende instrumenten en diensten beschikbaar voor verenigingsondersteuning wat betreft kadervorming, doorlichten van de organisatie, opstellen van beleidsplannen, verenigingsvrijwilligersbeleid, uitvoering van projecten en vele andere aspecten binnen de verenigingen. De sector ziet het als een kerntaak om te zorgen voor een adequate doorverwijzing naar bestaande, geclusterde, externe deskundigheid.

Internet heeft een grote hoeveelheid informatie dichterbij gebracht. Voor de sector Sport en Recreatie liggen er nog veel mogelijkheden om de informatievoorziening en facilitaire ondersteuning van sporters te verbeteren. Te denken valt aan een Digitaal Sportloket en een Accommodatiereserveringssysteem. Aanbeveling is het opstellen van een communicatieplan⁷.

Ad. Doelstelling 2

De gemeente onderkent de meerwaarde van de sportverenigingen ten opzichte van de mogelijkheden van sociale contacten, tot zelfontplooiing via vrijwilligerswerk, tot het deelnemen aan competitie, tot sportuitwisseling, en

⁵ zie ook college-programma 2002-2006

⁶ De rol van commerciële sportaanbieders in Hengelo t.a.v. de sportdeelname is groeiende, zie Omnibusenquêtes 1998 en 2002 gemeente Hengelo.

⁷ Deze aanbeveling wordt niet opgenomen in de actielijst. De gemeente Hengelo neemt in het najaar 2003 een nieuwe website in gebruik waar informatie over sport toegankelijker wordt.

tot integratie van sociale klassen. Deze meerwaarde wordt vanuit de gemeente vertaald in lagere accommodatietarieven voor sportverenigingen en ondersteuning van het vrijwilliger kader via cursussen van de Stichting Sportservice Hengelo (nu Vrijwilligers Centrale). Gezien het groeiend aantal ongebonden en anders georganiseerde sporters verdient het aanbeveling hier beleidsmatig meer aandacht aan te besteden en samenwerking tussen georganiseerde en ongeorganiseerde sport te bevorderen. Dit vanuit de perceptie dat ongeorganiseerd en ongebonden sporten altijd nog beter is dan aan de kant te blijven staan.

Ad. Doelstelling 3

Een evaluatie van alle gemeentelijke adviesorganen is gepland in het najaar van 2003. De uitkomsten zijn van invloed op de toekomstige rol van de Sportraad in het lokale netwerk. Uitgangspunt is een kwalitatief hoogwaardige en evenwichtige adviesraad, passend binnen de gewijzigde verhoudingen in het gemeentebestuur door de dualisering. De sport wordt betrokken bij het zoeken naar een goede positie binnen het duale bestel.

"Als je zorgt voor de middelen, zal het doel wel voor zichzelf zorgen". Ghandi

Hoofdstuk 3. Een goed en modern aanbod van sportvoorzieningen.

§ 3.1 Analyse bestaande situatie

Sporthallen en gymnastieklokalen

In de periode 1996-2003 zijn twee nieuwe sporthallen gerealiseerd: in 1998 sporthal Slangenbeek en in 2000 de in pandige sporthal van de Openbare Scholen Gemeenschap 'Bataafse Kamp'. De geplande facelift van sporthal Weusthag is niet uitgevoerd. De hal is in gebruik gegeven aan een sportschool, aan Turncentrum Twente en aan gymnastiekonderwijs. De facelift van sporthal Veldwijk is in afwachting van de ontwikkelingen op het sportpark uitgesteld (zie plannen sportpark Veldwijk).

De bezetting van de binnenaccommodaties is zeer goed. Wat betreft de gymnastieklokalen is er te weinig ruimte om tegemoet te komen aan de wens voor uitbreiding van wijk sportactiviteiten en van activiteiten voor andere doelgroepen (55-plus, chronisch zieken). Dit heeft vooral te maken met de beschikbare tijd op de piekuren (naschools en vooravond). Sportverenigingen krijgen bij de toewijzing van buitenschoolse uren voorrang. Voor niet-georganiseerde sporters zijn relatief weinig uren beschikbaar.

De kwaliteit van de sporthallen is divers. De nieuwe hallen zijn kwalitatief goed te noemen. Een gemis is een tribune in de sporthal Slangenbeek. Sporthal Veldwijk staat op de nominatie voor een renovatie c.q. facelift. Sporthal Hasseler Es is kwalitatief voldoende maar niet eigentijds. Voor beide hallen is een Energie-Prestatie-Advies (EPA) uitgebracht. Verbeteren van de energieprestaties van sporthallen wordt meegenomen met verbouw en nieuwbouw. Aanpassing van sporthal Hasseler Es wordt betrokken bij de realisatie van de nieuwe wijkwelzijnsvoorzieningen bij winkelcentrum Hasselo.

De kwaliteit van de gymnastieklokalen is bouwkundig voldoende, maar sporttechnisch en onderwijstechnisch is de inrichting van diverse gymnastieklokalen niet toegesneden op moderne eisen en matig van kwaliteit. De beschikbare budgetten zijn onvoldoende om deze inrichting kwantitatief en kwalitatief op peil te houden.

Sportvelden en -terreinen

Hengelo beschikt over acht sportparken, met een goede spreiding over alle wijken. Gemeentebreed zijn er voldoende wedstrijd velden (28 tegen een aangetoonde behoefte van 22,12) en trainingsvelden (11,50 tegen een behoefte van 9,33)⁸. Op wijkniveau is er met name krapte in de nieuwere wijken Slangenbeek, Sportpark de Noork en op Sportpark Veldwijk (SC Barbaros). Het niet doorgaan van het AZC heeft ook gevolgen voor de plannen van SV Juliana '32. Voor het capaciteitsprobleem van deze vereniging zal een andere oplossing moeten worden gezocht. Het totale aanbod aan velden is op zich toereikend. In specifieke situaties kan aanleg van een extra (trainings)veld geboden zijn.

Aangetoond is, dat de wijkgebondenheid van sportparken vooral belangrijk is voor de jongste jeugd. Er zijn gemeenten, die als uitgangspunt een maximale afstand hemelsbreeds van ca. 2,5 km hanteren. Deze afstand is ook voor de jongste jeugd een alleszins overbrugbare afstand. Volwassenen zijn vooral verenigingsgebonden.

De sportparken maken deel uit van de groenstructuren en ecologische verbindingzones in het stedelijk gebied⁹. Verplaatsing van sportparken zou dan ook alleen zinvol zijn, als voor de sportverenigingen een vervangende locatie beschikbaar komt met voorzieningen die een meerwaarde hebben en de levensvatbaarheid van de verenigingen garanderen. Te denken valt aan multifunctionele voorzieningen met kinderopvang, onderwijs en wijkwelzijnswerk.

Daarnaast moet rekening worden gehouden met de eerder genoemde waarde van het groen. De steeds schaarsere groene ruimte om ons heen biedt minder mogelijkheden voor recreatieve voorzieningen en uitbreiding van bestaande (buiten)sportcomplexen. De aanleg van nieuwe complexen wordt bemoeilijkt. De keuze voor de locatie van nieuwe sportvoorzieningen mag niet ongeschikt worden gemaakt aan de oprukkende woningbouw of andere uitbreidingsplannen. Bereikbaarheid, sociale veiligheid, milieu en multifunctioneel gebruik zijn belangrijke argumenten die een rol behoren te spelen bij de afweging van locaties.

⁸ Zie Notitie behoeftebepaling velden 10 september 2002.

⁹ Zie ook gemeentelijk groenplan 2002

De Stichting Carmel heeft een plan gepresenteerd om in het grensgebied Hengelo Noord/Bornse Maten een scholencluster te realiseren voor uiteindelijk 3000 leerlingen. Er komt een onderzoek naar de haalbaarheid van een combinatie met onder andere sportvoorzieningen (sporthal en sportvelden). Hierbij wordt gedacht aan het verplaatsen van de voetbalvereniging Achilles '12 en mogelijk de korfbalvereniging HKC van sportpark 't Wilbert. In Borne is een verplaatsing van sportverenigingen naar de Bornse Maten onderwerp van studie.

Het Instituut Sport Accommodaties (voorheen NOC*NSF) verricht periodiek onderzoek naar de kwaliteit van alle voetbalvelden in Hengelo (ook de velden in eigen beheer van verenigingen)¹⁰. Het algemene kwaliteitsbeeld is goed. Echter, een groot aantal velden is de komende jaren toe aan renovaties. Het betreft ook een aantal velden in eigen beheer van de verenigingen HVV Tubantia, TVO Beckum en HVV Hengelo. Er zijn onvoldoende middelen beschikbaar om deze renovaties uit te kunnen voeren. De verenigingen met eigen velden geven aan onvoldoende financiële armslag te hebben om deze renovaties te kunnen bekostigen.¹¹

Een tweetal verharde handbalvelden (op de sportparken De Noork en Veldwijk) is slecht van kwaliteit. Gezien de ontwikkelingen in de handbalsport dient vervanging getoetst te worden aan de gebruikswaarde en de multifunctionaliteit¹². Deze renovaties zijn niet begroot.

Twentebad

Het Twentebad neemt door het verdwijnen van veel buitenbaden in de regio een unieke plaats in. Het besluit over het behoud van de buitenbaden werd al voor 1996 genomen, waarna de baden zijn voorzien van nieuwe dwarscirculatie.

Andere grote investeringen, de vervanging van het luchtcirculatiesysteem en leidingen en rioleringen binnenbaden, de aanpassing van de binnenbaden voor gehandicapten en ouderen zijn recent voltooid. Onlangs zijn de chloortanks door een zoutelektrolyse-installatie vervangen en in voorbereiding is de arbo-aanpassing van voorhal, kassa en receptie. De grote glijbaan is afgekeurd. Vervanging vergt een aanzienlijke investering die niet kan worden gedekt door extra inkomsten. Een enquête onder de bezoekers heeft aangetoond, dat een extra verhoging van de entreprijs wordt geaccepteerd om de vervanging mogelijk te maken. Op grond daarvan is de raad voorgesteld de glijbaan te vervangen.

De bedrijfsvoering in het Twentebad staat onder druk van steeds maar toenemende eisen ten aanzien van veiligheid (protocollering van toezicht, attractiebesluit speeltoestellen, arbowetgeving, legionellapreventie). Daarnaast is het kwaliteitsbewustzijn van de consument groter geworden en daarmee de eisen die gesteld worden aan voorzieningen, personeel en management.

Om deze problemen het hoofd te kunnen bieden is nader onderzoek naar de strategische doelstellingen van het bad en de bedrijfsprocessen noodzakelijk.

Op voorhand is duidelijk, dat met de huidige formatie en de problemen om voldoende gekwalificeerd personeel aan te kunnen trekken, het huidige niveau van dienstverlening niet gegarandeerd kan worden, laat staan een verbetering van het niveau (certificatie en keurmerk¹³).

Overige sportaccommodaties

FBK-Stadion

De atletiekvoorzieningen in het stadion voldoen niet volledig aan de eisen voor certificatie. Aanpassing van hoogspringsegmenten en aanloopstroken is noodzakelijk en de eis om een 8-laans atletiekbaan te realiseren t.b.v. de Thales-FBK-Games. De drainage in het stadion (het betreft de originele naoorlogse drainage) functioneert gebrekkig. De grondwaterstand is te hoog. Mogelijk dat de stopzetting van drinkwaterwinning in het gebied dit veroorzaakt. Onderzoek naar de toekomst van het stadion zowel in technische als in functionele zin is geboden. Bij voortzetting van de atletiekfunctie zijn aanvullende investeringen in zowel de baan als de taluds/tribunes onvermijdelijk.

¹⁰ Zie rapportage NOC*NSF februari 2002

¹¹ Zie meerjarenplanning renovaties speelvelden

¹² Hengelo kent 3 verharde handbalvelden. In relatie tot de investering is het reeel een onderzoek in te stellen om of gezamenlijk gebruik van één goed verhard handbalveld kan. Het opstellen van een structuurvisie kan inzicht geven in de mogelijkheden.

¹³ Voor de zwembadsector is een keurmerk ingevoerd, te vergelijking met de ISO-certificatie voor bedrijven.

Het ministerie van VWS heeft aangegeven maximaal een miljoen Euro, zijnde 25 % van de investering te willen subsidiëren. Dit betekent, dat eind 2003 een uitgewerkt plan gereed moet zijn. Ook binnen Netwerkstad is aan de renovatie van het FBK-stadion hoge prioriteit toegekend. Een overleg is gestart met de provincie voor een financiële bijdrage.

De ontwikkelingen op en rond sportpark Veldwijk gaan snel: de realisatie van het regionale trainingscentrum voor FC Twente, de uitbreiding van de voetbalacademie met de Heracles-jeugd, de geplande facelift van sporthal Veldwijk, de fusie van de tennisverenigingen. Deze ontwikkelingen zijn positief. Minder positief is de wateroverlast, het aangetroffen asbest in en rond het stadion.

Er is nog geen integrale visie op het sportpark, dat ook gelegen is in het tussengebied Hengelo-Enschede. De tijd dringt echter. Een aantal voorzieningen dienen op korte termijn te worden gerealiseerd om evenementen en regulier gebruik te kunnen voortzetten. Gewenst is het ontwikkelen van een strategische visie en uitvoering te geven aan die onderdelen die geen verder uitstel dulden.¹⁴

Ijsbaan Twente

In Twente speelt het streven om tot een 400 meter kunstijsbaan te komen reeds vele jaren. In Nederland is schaatsen een populaire sport. Ca. 162.000 mensen zijn lid van een schaatsvereniging. Een veelvoud daarvan schaatst op recreatieve basis. Er bestaat een breed maatschappelijk draagvlak voor een baan in Twente. De 3 grote Twentse gemeente hebben in 2000 reeds een intentieverklaring afgegeven om naar rato van het aantal inwoners een bijdrage te willen verstrekken, onafhankelijk van de locatie. Binnen Netwerkstad is door toekenning van prioriteit aan de ijsbaan deze intentie min of meer bekrachtigd.

Onder regie van de Provincie is een tweetal onderzoeken gehouden. Uit het eerste onderzoek blijkt grote aarzeling bij de overige Twentse gemeente te bestaan om financieel te participeren. Vervolgens is onderzoek ingesteld naar een uit oogpunt van exploitatie geschikte locatie. Hieruit kwam naar voren dat de (kanaal)zone tussen Enschede en Hengelo een goede plek is voor een 400 meterbaan inclusief 30 x 60 meter baan.

Naast de kunstijsbaan zijn diverse andere ontwikkelingen, zoals uitbreiding van het Arke-stadion, de invulling van de ecologische verbindingzone, de herinrichting van Go Planet, de toekomstige ontwikkelingen rond sportpark Veldwijk van belang. Met Almelo, Enschede en de Provincie is overleg geweest over de bereidheid samen de kunstijsbaan mogelijk te maken. Belangrijk gesprekspunt was de verkenning van de financiële mogelijkheden, knelpunten en risico's. De gemeente heeft toegezegd om per hoofd van de bevolking een bedrag van € 8,39 bij te dragen, onder voorwaarde van een sluitende exploitatie en een breed Twents draagvlak.

¹⁴ Zie ook collegeprogramma 2002-2006

Jachthaven

Aan de kanaaldijk hebben twee verenigingen een accommodatie, t.w. de Twentse Watersport Vereniging (kano en Motorboten) en de Twentse Roeivereniging Tubantia. Het beheer van de jachthaven is eind jaren tachtig door de gemeente overgedragen aan de vereniging.

De haven heeft primair een functie voor de eigen leden. In de zomer biedt de haven ook mogelijkheden voor passanten. De intensivering van scheepvaartbewegingen, de vergroting van de tonnage en de plannen van rijkswater voor verbreding en uitbaggering van het kanaal zijn van grote invloed op het recreatieve en sportieve medegebruik van het kanaal. Het ministerie van LNV wil de recreatiemogelijkheden op, in en aan het water versterken, onder meer door versterking van de waterrecreatiemogelijkheden in de directe omgeving. Overleg met het ministerie is noodzakelijk om in overleg met belanghebbende verenigingen de wensen en knelpunten te inventariseren. De clubs moeten mede op basis van deze uitkomsten een perspectiefnota samenstellen voor de middellange termijn. Beleidsmatig dienen deze ontwikkelingen in een structuurvisie sportaccommodaties opgenomen te worden.

Openbare ruimte voor sport

Individualisering in de sport vraagt om een omgeving die uitnodigt tot bewegen, zoals wandelen, fietsen, mountainbiken, ruitersport, watersport, hengelsport en skaten. Geleidelijk is er meer oog gekomen voor het gebruik van de groene infrastructuur door de sport. De relatie is echter nog zwak, terwijl er kansrijke perspectieven liggen voor een samenhangend beleid. Lekker kunnen bewegen in de buurt, daar is niet alleen ruimte voor nodig, maar ook een goed ontwerp, een goed beheer en stimulering van het gebruik van die ruimte. Integratie van (recreatieve) sportactiviteiten en groen is een uitdaging. Groen en sport bevorderen een gezonde leefstijl en nodigen uit tot ontmoeten.

Punt van aandacht is de bewegwijzering van de sportaccommodaties. Regelmatig wordt hierover geklaagd. De bewegwijzering naar de verblijfsrecreatie en de dagrecreatieve voorzieningen is onder de maat. Gestreefd moet worden naar een duidelijke, uniforme bewegwijzering voor alle voorzieningen. Bekeken dient te worden of combinaties gemaakt kunnen worden met andere voorzieningen, (bijv. stadswandeling, plattegronden).

§ 3.2 Doelstellingen

Uit de analyse zijn voortbordurend op het tussendoel een aantal algemene en wat meer concrete doelstellingen te formuleren voor de toekomst.

1. Kwalitatief en kwantitatief hoogwaardige en adequate sportaccommodaties die sporen met de huidige en toekomstige behoefte;
2. Wijkgebonden sportparken die een bijdrage leveren aan leefbaarheid en groenvoorziening in een aantrekkelijke stad;
3. Multifunctioneel ingerichte voorzieningen waarbij sport onderdeel is van een integraal aanbod;
4. Openbare ruimte die is ingericht voor wandelen, lopen, skaten, fietsen en andere vormen van ongebonden en ongeorganiseerde sportbeoefening.

Ad. Doelstelling 1

Om sport binnen de gemeentelijke plannen een goede plaats te kunnen geven, worden de ruimtebehoefte en de normen voor bereikbaarheid, toegankelijkheid, spreiding, kwaliteit en sociale veiligheid van sportaccommodaties bepaald¹⁵.

Aan de hand hiervan wordt vervolgens het aanbod van wijk-, bovenwijkse en grootstedelijke sportvoorzieningen vastgesteld. Dit dient te worden vastgelegd in een structuurvisie.

De kwaliteit van sportvoorzieningen vraagt om adequate budgetten voor vervanging, renovatie en onderhoud. Een heldere uniforme systematiek en onderhoudsplanning dienen kwaliteitsniveau en benodigde budgetten te onderbouwen.

Ad. Doelstelling 2

De wijkgebondenheid van sportparken heeft een meerwaarde voor de jongste jeugd en families. Daarmee dragen zij bij aan de sociale cohesie binnen wijken. De gemeente dient oog te hebben voor deze voordelen en voor de bijdrage van sportparken aan het groen in de wijk.

¹⁵ Zie ook gehandicaptennota 2003

Ad. Doelstelling 3

De clustering van voorzieningen in multifunctionele complexen past bij de maatschappelijke ontwikkelingen en past binnen het streven van integraal beleid. De voordelen dienen echter afgewogen te worden tegen de voordelen van decentrale, zelfstandige voorzieningen. Daar waar spanning ontstaat tussen de spreidingsgedachte en clustering, zal per ontwikkeling een afweging moeten worden gemaakt.

Ad. Doelstelling 4

De openbare ruimte als domein van de sporter is in toenemende mate van belang en past in de trend van het ongeorganiseerde en ongebonden sporten. Een adequate inrichting voor die sporter draagt dan ook rechtstreeks bij aan de participatie - en leefbaarheidsdoelstellingen van het algemene beleid van de gemeente Hengelo.

*“Sport is een mooi middel om te leren op een correcte manier met elkaar om te gaan; gedisciplineerd, met fatsoen en respect voor anderen” Staatssecretaris Clémence Ross van VWS.
Op: www.staatssecretarisross.nl*

Hoofdstuk 4. Het stimuleren van sport en bewegen.

§ 4.1 Analyse bestaande situatie

Nederland behoort in de wereld tot de landen waar het meest wordt gesport. Alom wordt er vanuit gegaan dat de verenigingsstructuur de basis van deze intensieve sportbeoefening is. Eerder in deze nota is al het beeld geschetst van de veranderende maatschappelijke omgeving die leidt tot steeds minder vrij besteedbare tijd voor sport.

Toch zijn steeds meer mensen zich bewust van de noodzaak om te bewegen en te sporten voor een goede gezondheid¹⁶. Met name de steeds groter wordende groep ouderen vindt hierin de belangrijkste motivatie voor sportbeoefening.

Toch staan er nog steeds veel mensen aan de kant. Vooral oudere jeugd, mensen met een functiebeperking en mensen met een specifieke culturele achtergrond die niet aansluit op lokale normen, blijven achter in sportdeelname.

Het sportstimuleringsbeleid was traditioneel gericht op groepen waar achterstand meetbaar was (allochtonen, jeugd, ouderen, gehandicapten). In 1996 is specifiek een project opgestart voor de oudere jeugd (13-18 jarigen) in het kader van Jeugd in Beweging. Met de aanstelling van een wijk sportconsulent is daarbij een eerste stap gezet naar het bevorderen van de samenwerking tussen wijkwelzijnswerk, scholen en verenigingen om overlast in wijken te beperken en om de sportdeelname te bevorderen.

Het project Jeugd in Beweging is voortgezet in het Actieplan Breedtesport dat mogelijk werd gemaakt door bijdragen uit het grootstedenbeleid (Nieuwe impulsen voor het verenigingsleven) en de breedtesportimpuls. Dit actieplan loopt nog door tot en met 2003, met mogelijk een uitloop in 2004.

Het actieplan zet in op leefbaarheidsdoelstellingen (integraal vanuit het grootstedenbeleid en de wijkaanpak) en op participatiedoelstellingen. Er zijn vijf programmalijnen geformuleerd:

- Wijk en Sport;
- Gezondheid en Sport;
- School en Sport;
- Verenigingsondersteuning;
- Sportevenementen;

Het streven is om binnen de doelstellingen jaarlijks in elke programmalijn minimaal één activiteit of speerpunt uit te voeren. Succesvolle activiteiten kunnen worden gecontinueerd of herhaald. Het zwaartepunt van de inspanningen ligt op de uitvoering van wijk sportactiviteiten voor de jeugd (zaalvoetbal, pleintjesvoetbal, zelfverdediging voor meiden, Tae Bo, fitness, aerobics etc.), de GALM-aanpak voor 55-65 jarigen en jeugdschoolsportprojecten, zoals de "Summer Sports Special".

Op beleids- en uitvoeringsniveau wordt zoveel mogelijk samengewerkt met andere sectoren. Er zal worden aangehaakt bij het integrale jeugdbeleid van de gemeente (wijk sport, verlengde schooldag), samengewerkt met ouderenbeleid en gezondheidsbeleid (GALM) en met topsport (Stichting FBK-Games).

§ 4.2 Doelstellingen

De actualiteit van het actieplan Breedtesport maakt het niet noodzakelijk om de daarin geformuleerde doelstellingen bij te stellen. Temeer, omdat deze nog steeds aansluiten op de stadsvisie tot 2010. Iets anders geformuleerd zijn de doelstellingen dan volgt:

1. Minder achterstand in sportdeelname bij bevolkingsgroepen waar sportbeoefening niet vanzelfsprekend is.

¹⁶ De gemeenten moeten voor 1 juli 2003 op basis van de Wet Collectieve Preventie Gezondheidszorg een Gezondheidsplan opstellen, waarin ook sport en bewegen een onderdeel vormen.

2. Wijken waarin het goed toeven is en waar sport een onderdeel is van de integrale aanpak om dat te bevorderen.

Het werken met programmalijnen bevordert een integrale manier van werken en wijst makkelijk de weg naar de betrokken partners. Het verdient aanbeveling om deze opzet te continueren en binnen de programmalijnen elk jaar minimaal één activiteit of speerpunt uit te voeren. Het zwaartepunt zal daarbij vooral liggen op de programmalijnen Wijk & Sport (in combinatie met de integrale wijkaanpak), School & Sport (ontwikkeling brede en centrale scholen) en Gezondheid & Sport (bewegingsnorm, actieve leefstijl).

De volgende activiteiten worden uitgevoerd binnen de programma's:

Wijk & Sport

- Sportactiviteiten voor jeugd van 12-18 jaar;
- Straat- en pleintjesactiviteiten;
- Boksproject voor 16-18 jarigen; hieruit is inmiddels een boksvereniging ontstaan;

School en sport

- Verlengde schooldag basisonderwijs;
- Summer sport special voortgezet onderwijs/jeugdige schoolsportcommissie;
- Samenwerking school/vereniging/commerciële aanbieders;

Gezondheid & sport

- Voortzetting van de GALM-aanpak met fittesten voor 55+ ers;
- Promotie wandelen en fietsen (zie ook hoofdstuk 6);
- Stimulering integratie gehandicaptensport;

Verenigingsondersteuning

- Samenwerking vereniging/scholen/commerciële aanbieders (zie programmalijn School en Sport);
- Bevorderen allochtoon kader;

Sportevenementen

- Breedtesport in de atletiekweek

*"Een moment van vreugde verdrijft honderd zorgen"
Confucius.*

Hoofdstuk 5. Sportevenementen en topsport in Hengelo, die de stad promoten en de breedtesport versterken.

§ 5.1 Analyse bestaande situatie

Topsport en breedtesport ondersteunen elkaar. Topsport put haar talenten uit de jeugd. Jeugd en jongeren hebben idolen in de sport en raken daardoor geïnteresseerd. De idolen vervullen een voorbeeldfunctie. Een topsportevenement zet sport in de schijnwerpers. Het vestigt de aandacht op de mooie kanten van de sport. Ondersteuning van de topsport heeft een direct stimulerend effect op de breedtesport.

De gemeenten Hengelo en Enschede ondersteunen zowel de FBK-Games als de Internationale Marathon Twente. De organisatie van deze beide evenementen staat onder druk: het afnemende sponsorklimaat, de strengere eisen op atletiektechnisch gebied, de veiligheidseisen in het tijdperk na Volendam en Enschede en de concurrentie in de programmering zijn hiervan voorbeelden. Zowel Enschede en Hengelo hebben voor de continuïteit van de evenementen aangedrongen op samenwerking tussen de organisatiebureaus. De eerste stappen daartoe zijn gezet. In Hengelo is de ondersteuning van de FBK-Games een speerpunt. Dit blijkt uit de instandhouding van de atletiekaccommodatie, het subsidie, de garantstelling en uit het voor 75 % beschikbaar stellen van een medewerker als algemeen directeur. Bij monde van de Staatssecretaris tijdens de Thales FBK-Games in 2003 heeft VWS 1.5 miljoen Euro, verdeeld over 2004, 2005 en 2006, toegekend aan het evenement.

Behalve maatschappelijk waarde heeft topsport ook een promotionele en economische waarde. Topsport straalt af op het imago van de stad. Een groot sportevenement zorgt voor veel positieve publiciteit en bestedingen van bedrijfsleven en bezoekers. Topsportevenementen zijn een onderdeel van de citymarketing. Eind november 2001 heeft de raad middelen beschikbaar gesteld voor het ontwikkelen van een nieuwe organisatie rond Hengelo promotie.

Een werkgroep met vertegenwoordigers van gemeente, bedrijfsleven, de Stichting Stadsmarketing Hengelo, de VVV, de ROC, de FBK-games en de cultuursector heeft een voorstel uitgewerkt. Hengelo ondersteunt naast de twee grootste evenementen ook kleinschaliger evenementen. Uitvoering van deze activiteit is primair een zaak voor particuliere partijen. In de sfeer van accommodaties en versterking van randvoorwaarden kan de gemeentelijke rol van aanvullende betekenis zijn.

Organisaties kunnen tevens een beroep doen op het Fonds Promotionele activiteiten op het gebied van Sport en Recreatie¹⁷.

Een goed voorbeeld hiervan is de organisatie door de Stichting Caïssa van de Open Nederlandse Jeugschaakkampioenschappen jaarlijks begin augustus in de hal van het stadhuis Hengelo. De organisatie heeft de bovengrens bereikt voor wat betreft het maximaal aantal deelnemers. Om uitbreiding mogelijk te maken en invulling te geven aan de ambitie uit te groeien tot het Europese toernooi voor de jeugd, is verruiming van de speelaccommodatie wenselijk.

Met uitzondering van de ondersteuning van de FBK-Games, de Marathon Enschede en het Fonds Promotionele activiteiten kent Hengelo geen specifiek topsportbeleid. Het verdient aanbeveling nader onderzoek in te stellen naar de Hengelose mogelijkheden in dit kader met speciale aandacht voor:

- A. de potenties van het sportpark Veldwijk;
- B. regionale samenwerking;
- C. onderwijs als schakel breedtesport - topsport¹⁸;
- D. geschiktheid overige sportaccommodaties;
- E. aanvullende subsidiemogelijkheden.

¹⁷ Regeling te downloaden op www.hengelo.nl.

¹⁸ De relatie breedtesport - topsport kan mogelijk verder worden uitgewerkt tussen de OSG Hengelo en Olympia Handbal (bijvoorbeeld een duale aanstelling van vakleerkrachten/trainers)

§ 5.2 Doelstellingen

1. De wervende en voorbeeldfunctie van topsport voor de breedtesport versterken;
2. Door topsportevenementen bijdragen aan een positieve promotie van de stad Hengelo;
3. Bijdragen aan een klimaat waarbinnen sportbeoefening op topniveau wordt gefaciliteerd en gewaardeerd, echter geen individuele ondersteuning van individuele of teamsporters (dit ligt meer op de weg van de sportbonden);

"Bijna alles wat u doet is onbelangrijk, maar het is belangrijk dat u het doet". Ghandi

Hoofdstuk 6 Aandacht voor sportieve vrijetijdsbesteding en toerisme

§ 6.1 Analyse bestaande situatie

Ontwikkelingen

Veel vrijetijdsbesteding speelt zich af in de buitenlucht. Mensen wandelen, fietsen, zwemmen en zonnen. Mensen zoeken het water op om te gaan vissen, te zeilen of te surfen. De hoeveelheid vrije tijd zal voor bepaalde groepen van de bevolking toenemen. In het leef- en werkpatroon van de Nederlanders is veel veranderd. De wensen zijn veranderd. Er is meer behoefte aan afwisseling, aan gezond en sportief bezig zijn en aan mogelijkheden te kunnen genieten van natuur en landschap met voorkeur dicht bij huis. Aanbod moet vraaggericht zijn en accent moet liggen op de kwaliteit van de voorzieningen. De omgeving moet uitnodigend zijn om te bewegen. Denkbaar is een deel van de verantwoordelijkheid voor het beheer en behoud bij bewoners en of vereniging neer te leggen. Bijvoorbeeld bewonersorganisaties voor de instandhouding van looproutes en de vissportvereniging voor de visvijvers.

Bestaande mogelijkheden

Hengelo heeft legio voorzieningen op sportief en recreatief gebied. In eerste instantie vormen deze voorzieningen een aantrekkelijk sportief vrijetijdsaanbod voor de eigen bevolking, maar ook de toerist/recreant kan een aantal van deze voorzieningen gebruiken. De verenigingsaccommodaties worden nauwelijks gebruikt door de toerist/recreant. Uitzondering vormt de Hengelose Jachthaven (zie eerder). De regionale voorzieningen (recreatieparken) behoren wel tot de drukst bezochte van Twente. Beheer hiervan is ondergebracht bij de regio Twente.

Huidig beleid

Het belang van toerisme en recreatie is in het verleden onvoldoende onderkend. In 1996 is getracht een nota vast te stellen. Oorzaak is onder meer dat het beleid is verdeeld over twee diensten. Toerisme valt onder de regie van afdeling Economische Zaken van de dienst Stedelijk Beheer en Ontwikkeling. Regionaal wordt goed samengewerkt. De schaalvergroting van lokale tot regionale VVV's sluit hierbij goed aan. Een groot deel van het recreatiebeleid is overgedragen aan de Regio Twente. Op het beleid van de Regio wordt via diverse overlegstructuren, zowel bestuurlijk als ambtelijk invloed uitgeoefend.

Als concept Hoofddoelstelling in de conceptnota is destijds geformuleerd: "het verbeteren en het uitbouwen van de recreatief-toeristische infrastructuur, zodanig dat er een pluriform, betaalbaar, openbaar toegankelijk en goed bereikbaar recreatief-toeristisch aanbod wordt gerealiseerd en gehandhaafd blijft. Hierbij wordt uitgegaan van de versterking van de stedelijke recreatie/toerisme in relatie tot de kwaliteit van het Twentse Landschap"

De reden waarom die nota niet de eindfase heeft bereikt, is niet helemaal duidelijk, maar lag waarschijnlijk aan het feit dat de nota te eenzijdig op de harde structuur was gericht. Ondanks echter het ontbreken van een formeel kader, zijn op ad hoc basis besluiten genomen, die aansluiten bij de doelstelling. Bijvoorbeeld de ontwikkeling van een lokale lus bij de lange afstandsroute "Handelsweg".

Jaarlijks vinden 60 miljoen wandeldagtochten plaats en zo'n 43 miljoen fietsdagtochten. Een deel van de tochten gaat via (delen) van de Lange-afstand-netwerken voor wandelen (LAW) en fietsen (LF). Met deze landelijke routenetwerken wordt tegemoetgekomen aan de wens van steeds meer mensen om op een milieuvriendelijke wijze kennis te maken met de steden en het platteland.

Ook het bedrijfsleven speelt hierop in door het aanbieden van arrangementen. Het ministerie van LNV¹⁹ wil de landelijke netwerken uitbreiden en versterken in samenhang met lokale en regionale recreatiemogelijkheden. Het grootste deel van de wandel- en fietstochten vindt plaats binnen een zone van 10 km van de stad. Dit vraagt om aandacht van de verbindingen tussen stad en landelijk gebied en uitbreiding van de regionale mogelijkheden.

In samenwerking met provincie en de regio is in voorbereiding de ontwikkeling van een fijnmazig wandelnetwerk in Twente. Het betreft een meerjarig project dat in twee fasen wordt uitgevoerd.

Met dezelfde partners vindt een verkenning plaats voor de introductie van een fietsknooppuntensysteem in Overijssel. In Limburg, Brabant en Friesland zijn inmiddels goede ervaringen opgedaan met deze nieuwe systematiek. Fietsers kunnen aan de hand van genummerde verwijsborden eenvoudig hun route uitstippelen.

¹⁹ zie Toeristisch-recreatief Actieprogramma, ministerie van landbouw, Natuurbeheer en Visserij.

In het ambtelijk platform recreatie en Toerisme en de bestuurscommissie van de Regio heeft het waterschap een concept beleidsnotitie "Water als belevenis" gepresenteerd voor recreatie op en langs het water bij het waterschap. Belangrijk item is het medegebruik van de schouw- en onderhoudspaden.

Hieronder ziet u een aanvullend overzicht van acties, die ook zonder een formeel kader zijn uitgevoerd:

- Promoten van recreatief sporten, fietsen, wandelen;
- Het ondersteunen van een stadsrecreatiekaart i.s.m. de gemeente Enschede;
- Bijdragen aan een langeafstandsroute Deventer - Osnabrück (handelsweg);
- Ondersteuning VVV - Hengelo;
- Ondersteuning topsportevenementen;
- Ondersteuning Culturele evenementen, zoals straatfestivals, tropical night;
- Instellen van een fonds promotionele activiteiten.

De sportieve vrijetijdssector in Twente genereert werkgelegenheid (recreatie en plattelandstoerisme genereren werk aan de onderkant van de arbeidsmarkt met banen voor laaggeschoolden in de dienstverlening) en is zelfs een groeisector. Aanwezigheid van voldoende en goede recreatiemogelijkheden draagt in belangrijke mate bij aan een hoogwaardig woon- en vestigingsklimaat. Binnen het Grote Stedenbeleid (GSB) is toerisme een belangrijk element binnen de pijler werk en economie.

Lifestyle-aspecten zijn een belangrijke aanjager van belangstelling voor diverse sport- en recreatievormen. Bepaalde kleren of schoenen dragen, een mooie fiets bezitten. Het zijn belangrijke drijfveren om deel te nemen aan sportieve activiteiten. Grote investeerders hebben deze markt inmiddels ontdekt. Voor de sector Sport en Recreatie zijn deze ontwikkelingen belangrijk om te volgen en als beweegredenen voor sportbeoefening te onderkennen. Tot op heden is hier beleidsmatig weinig mee gedaan, er liggen echter kansen voor verenigingen om gebruik te maken van deze markt.

Een aanbeveling is, om bij stedenbouwkundige ontwikkelingen en bij inrichting van bedrijventerreinen en detailhandel, meer rekening te houden met deze trend en in toekomstige plannen te integreren. Te denken valt aan de ontwikkeling van producten voor de markt van sport en gezondheid (health and beauty). Binnen het toerisme naar en in Twente neemt het plattelandstoerisme een steeds belangrijker plaats in.

Het kan als nieuwe economische pijler een goede bijdrage leveren aan de problematiek rond het behoud van de leefbaarheid op het platteland²⁰. De vraag naar aantrekkelijke recreatiemogelijkheden en nieuwe toeristische producten neemt nog steeds toe.

Landelijk²¹ is berekend dat ca. 15.000 ha aan additionele ruimte nodig is voor recreatiebedrijven. Ook is ruimte nodig voor kwaliteitsverbetering.

In Hengelo speelt concreet de vraag tot uitbreiding van camping Beckum. De uitbreiding is gericht op het realiseren van bungalows. Onder voorwaarde is gemeentelijke medewerking toegezegd. In het land is de ervaring, dat bungalows vaak individueel worden verkocht en in toenemende mate permanent bewoond. In voorbereiding is een wetswijziging om bungalows onder de werkingssfeer te brengen van de Wet op de Open lucht Recreatie (WOR).

Door het ministerie van LNV²² is de WOR onlangs geëvalueerd. Conclusie was, dat de gemeenten met name aan de handhaving weinig aandacht schenken. De brandweer heeft ook aangegeven onvoldoende instrumenten te hebben voor adequate handhaving. Mede hierdoor wordt de noodzaak sterker voor een goed integraal handhavingsbeleid. Voorkeur is voor wat betreft de handhaving op campings deze regionaal af te stemmen.

Dit deel van de sportnota kan niet in de plaats treden van een volwaardige recreatienota; niettemin zijn op basis hiervan strategische keuzes mogelijk over de ruimte die de gemeente Hengelo zich zelf en relevante partners biedt de komende 10 jaar. Belangrijke randvoorwaarde is een goede (interne) communicatie en coördinatie op dit terrein. Als goed instrument daarvoor kan dienen een platform recreatie en toerisme.

²⁰ Masterplan plattelandstoerisme 2002 G.O.B.T.

²¹ Vijfde nota ruimtelijke ordening en tweede structuurschema groene ruimte (SGR-2)

²² evaluatie kampeerregelgeving; Eindrapport, Leiden 2002.

§ 6.2 Doelstellingen

1. Kwalitatief, veilige en kwantitatief voldoende laagdrempelige mogelijkheden bieden voor sportieve vrijetijdsbesteding;
2. Ruimte voor ontplooiing van de recreatief-toeristische sector in de stad en het buitengebied;
3. Vergroten kwaliteit en de recreatief-toeristische waarde van de omgeving in en om de stad;
4. Aansluiten bij initiatieven voor landelijke en regionale wandel- fiets-, en ruiterroutes;
5. Ter begeleiding en ter sturing een gemeentelijk platform recreatie en toerisme in te stellen.

*De toekomst is iets dat iedereen bereikt
in een tempo van zestig minuten per uur,
wat hij ook doet en wie hij ook is.
C.S. Lewis, Brits schrijver, 1898-1963*

Hoofdstuk 7 Samenvatting:

Aangetoond is dat sport een belangrijke plaats inneemt in onze maatschappij. Antwoord is geprobeerd te geven op de vraag waarom en wanneer de gemeente actie moet ondernemen op het gebied van sport en recreatie? Teruggesproken is op de strategische doelstellingen van de stadsvisie van de gemeente Hengelo met als trefwoorden: participatie en leefbaarheid.

Deze is richtinggevend geweest voor de gekozen hoofddoelstelling van sportbeleid:

“Elke burger van Hengelo moet de ruimte krijgen om op een verantwoorde wijze te sporten en te bewegen, vanuit eigen interesse en omstandigheden”.

Dit benadrukt de ruimte voor eigen initiatieven van burgers voor sportbeoefening. De rol van de gemeente is daarbij faciliterend, en zoveel mogelijk vraaggestuurd. Dit betekent ook dat er keuzes dienen te worden gemaakt voor de besteding van vaak schaarse middelen; een breed draagvlak voor beleidskeuzes is daarbij een belangrijke voorwaarde.

Een wezenlijke rol vervullen de sportverenigingen. Via sportverenigingen worden mensen in staat gesteld om te participeren. De verenigingsstructuur staat onder druk als gevolg van de regelgeving op het gebied van financiën, milieu, Arbo-wetgeving. Geconstateerd is, dat er weinig vragen voor verenigingsondersteuning richting gemeente komen, met uitzondering van accommodatiezaken. Via bonden, koepels is voldoende ondersteuning beschikbaar. Zaak is de informatievoorziening te verbeteren en voor goede doorverwijzing te zorgen.

Sporten is echter belangrijker dan de vorm waarin het wordt aangeboden. Ongeorganiseerd en ongebonden sportbeoefening neemt toe. Joggers en skaters horen bij het straatbeeld. Iedere sporter is gelijk. Gezien het groeiend aantal is het wenselijk de gemeentelijke aandacht hiervoor te versterken. De aandacht heeft zich tot nu toe beperkt tot het gebruiksvriendelijker inrichten van de openbare ruimte. Individualisering in de sport vraagt om een omgeving die uitnodigt tot bewegen, zoals wandelen, fietsen, mountainbiken, ruitersport, watersport, hengelsport en skaten.

De kwaliteit van de gymlokalen is voldoende maar de inrichting is niet toegesneden op moderne eisen. Hengelo beschikt over vier sporthallen waarvan de kwaliteit divers is. Hengelo beschikt over acht sportparken met een goede spreiding over wijken. De wijkgebondenheid heeft een meerwaarde voor de jongste jeugd en families en draagt bij aan sociale cohesie. De velden zijn in algemeen goed, maar ontberen een systematisch beheer en het vereiste budget voor vervanging, renovatie en onderhoud.

De bedrijfsvoering van het Twentebad staat door diverse ontwikkelingen onder druk, zodat nader onderzoek naar de strategische doelstelling en de bedrijfsprocessen noodzakelijk is. De ontwikkelingen in en rond het FBK-stadion met de komst van FC Twente, de upgradering van het FBK-games tot GP-I staan niet stil. Dit vraagt nadrukkelijk om een strategische visie voor de langere termijn.

Het sportstimuleringsbeleid was traditioneel gericht op groepen met meetbare achterstand. In het kader van het project "Jeugd in Beweging" is een wijk sportconsulent aangesteld. Deze bevordert de samenwerking met tussen wijkwelzijnswerk, scholen en verenigingen om overlast in de wijken te beperken en sportdeelname te stimuleren. Het project is voortgezet in het actieplan "Sport voor Sport" (Breedtesportimpuls). Het actieplan heeft voorlopig geen bijstelling. Intentie is meer wijk sportconsulenten te benoemen om de ingezette werkwijze naar alle wijken te kunnen doorzetten.

Topsport en breedtesport ondersteunen elkaar. Ondersteuning van topsport heeft indirect een stimulerend effect op de breedtesport. Topsport heeft promotionele en economische waarde. Topsport is een onderdeel van citymarketing. In de sfeer van accommodaties en versterking van randvoorwaarden kan de gemeentelijke rol van aanvullende betekenis zijn.

Het belang van toerisme en recreatie is in het verleden onvoldoende onderkend. De sportieve vrijetijdssector in Twente genereert werkgelegenheid (recreatie en plattelandstoerisme genereren werk aan de onderkant van de arbeidsmarkt met banen voor laaggeschoolden in de dienstverlening) en is zelfs een groeisector. Aanwezigheid

van voldoende en goede recreatiemogelijkheden draagt in belangrijke mate bij aan een hoogwaardig woon- en vestigingsklimaat.

Deze nota vormt de basis van het gemeentelijk handelen in de komende jaren. Dit handelen moet omgezet worden in acties, waarvan de prioriteit van uitvoering mede wordt bepaald door de rangorde zoals aangegeven in bijgevoegd schema. Dit schema vormt weer een belangrijke bouwsteen voor het jaarplan van de sector Sport en Recreatie. Aan de hand daarvan kan ook de sportraad goed de voortgang monitoren. Daarnaast verdient het aanbeveling de nota in zijn geheel na circa zes jaren te evalueren.

Knelpunten/adviezen	Nota	Acties	Financiële Gevolgen in Euro's	Planning
Er is op zich geen gebrek aan kader, maar de toenemende complexiteit vraagt een grotere deskundigheid (vrijwilligersbeleid).	Blz. 6	- Verenigingsenquête - Inschakelen vrijwilligerscentrale voor scholing; - Scholing sporttechnisch kader	- Geen - Geen - Geen	- 2004 - direct
In het kader van de integrale wijkaanpak is de intentie om in de vorm van stadsdeelgewijs werkende teams met wijk sportconsulenten, wijk opbouwwerkers, wijkagenten, accommodatiebeheerders en jongerenwerkers samen te werken hetgeen aanstelling van twee extra wijk sportconsulenten wenselijk maakt.	Blz. 6	- aanstellen extra wijk sportconsulenten	€ 37.500 per fte	Opgenomen in MJB 2004-2007 als nog te realiseren ambitie
De dienstverlening aan de burgers en sportorganisaties kan nog verbeteren. Met name de interactie met sportverenigingen en individuele gebruikers via het internet kan verbeterd worden (digitaal sportloket).	Blz. 7	- verhuren/reserveren accommodaties via internet;	€ 25.000,-- a € 50.000,--	Voorlopig geen prioriteit
Het aanbod van de traditionele sportvereniging sluit nog nauwelijks aan op de veranderende vraag van individuele sportvormen.	Blz. 7	- omnibusenquête; - samenwerking met commercieel aanbod;	Niet bekend	2004
In het licht van de wet dualisering moeten instellingsgrondslag, taak en functie van de adviesorganen (ook sportraad) worden heroverwogen. Een leidend principe daarbij is een meer effectieve indeling door logische clustering en professionalisering.	Blz. 7	- Sportraad betrekken;	Geen	Proces is gestart
De beschikbare budgetten zijn onvoldoende om deze inrichting kwantitatief en kwalitatief op peil te houden (Gymlokalen).	Blz 9.	- Via afdeling onderwijs geregeld;		
- De keuze voor de locatie van nieuwe sportvoorzieningen mag niet ondergeschikt worden gemaakt aan de oprukkende woningbouw of andere uitbreidingsplannen; - Gezien de ontwikkelingen in de handbalsport dient vervanging van 2 verharde handbalvelden getoetst te worden aan de gebruikswaarde en de multifunctionaliteit.	Blz 10 Blz 10	- Structuurvisie opstellen - idem;	- Niet bekend - idem	2004

Er zijn onvoldoende middelen beschikbaar om deze renovaties uit te kunnen voeren (velden).	Blz. 10	- Extra budget aanvragen;	€ 35.000,- per jaar	Bij de afweging MJB 2003-2004 geen prioriteit toegekend
Om deze problemen het hoofd te kunnen bieden is nader onderzoek naar de strategische doelstellingen van het bad en de bedrijfsprocessen noodzakelijk (Twentebad).	Blz 10	- Opstellen strategisch bedrijfsplan; - Uitbreiding formatie;	Inschakeling stagiaire Saxion Hoge school	2003/2004
Gewenst is het ontwikkelen van een strategische visie en uitvoering te geven aan die onderdelen die geen verder uitstel dulden (sportpark Veldwijk).	Blz 11	- Opdracht versstrekken een strategische visie te ontwikkelen; -	€ 125.000,- (krediet is reeds beschikbaar)	2003
Intentie om bij te dragen blijft ongewijzigd, mits er sprake is van een sluitende exploitatie (kunstijsbaan Twente).	Blz 11	- participeren overleg Twentse gemeenten en particuliere investeerder;	€ 675.000,- PM opgenomen in MJB	Niet bekend
Het verdient aanbeveling om deze opzet te continueren en binnen de programmalijnen elk jaar minimaal één activiteit of speerpunt uit te voeren. Het zwaartepunt zal daarbij vooral liggen op de programmalijnen Wijk & Sport (in combinatie met de integrale wijkaanpak), School & Sport (ontwikkeling brede en centrale scholen) en Gezondheid & Sport (bewegingsnorm, actieve leefstijl).	Blz. 15	- In meerjarenplanning opnemen; - In jaarplan sector Sport en Recreatie opnemen.	€ 67.500,- Opgenomen in MJB	2004 e.v.
Gestreefd moet worden naar een duidelijke, uniforme bewegwijzering voor alle voorzieningen.	Blz 12.	- In regionaal platform aan de orde te stellen en SBO beoordelen;	Niet bekend	2005
Dit dient te worden vastgelegd in een structuurvisie (sportparken)	Blz. 12		Niet bekend	2004
Een heldere uniforme systematiek en onderhoudsplanning dienen kwaliteitsniveau en benodigde budgetten te onderbouwen.	Blz 9/12	- Ontwikkeling Sygrob; - Aanhaken bij IBOR; - meerjarenplanning grijs/groen	Niet bekend	2003/2004
Mede hierdoor wordt de noodzaak sterker voor een goed integraal handhavingsbeleid (campings).	Blz. 20	- interne afstemming afdelingen belast met handhaving; - externe afstemming binnen regio;	Niet bekend	2005
Als goed instrument daarvoor kan dienen een platform recreatie en toerisme.	Blz. 20	- instellen van een platform recreatie en toerisme onder regie van	geen	2005

Bijlage 1: Resultaten Omnibus enquête 2002

Richtlijn Sportdeelname-Onderzoek (RSO)

Standaardmodel voor onderzoek naar sportdeelname. Ontwikkeld in opdracht van het Ministerie van VWS en in samenspraak met vertegenwoordigers van CBS, COS, DSP, LC, KUB, NOC*NSF, NISB, SCP en diverse gemeenten.

Wat is de RSO? RSO staat voor Richtlijn Sportdeelname-Onderzoek. De RSO bevat afspraken over de (basis)vraagstelling van grootschalig sportdeelname-onderzoek op landelijk en gemeentelijk niveau. Ook bevat de RSO afspraken over het onderzoeksprotocol en de presentatie van gegevens.

Welk doel dient de RSO? Doel van de RSO is om het grootschalig onderzoek naar sportdeelname in de kern te standaardiseren, zodat de onderzoeksresultaten onderling beter vergelijkbaar worden. De standaardisatie betreft zowel de basismodule als de vragen uit de aanvullende/alternatieve modules. De vergelijkbare onderzoeksgegevens zullen worden verzameld en beschikbaar gesteld aan andere gebruikers. Op termijn moet dit leiden tot een betrouwbaar, representatief en longitudinaal beeld van de sportdeelname in Nederland en de overeenkomsten en verschillen die hierin op lokaal niveau bestaan.

Sportdeelname

Van de Hengeloërs heeft 55% het afgelopen jaar gesport. In de top 10 van soorten sport staan van hoog naar laag: fitness/conditie, zwemsport, wielrennen/mountainbike/toerfietsen, tennis, hardlopen/joggen/trimmen, aerobics/steps, fitness/kracht, wandelsport, veldvoetbal, gymnastiek. Opvallend is dat sporten die in commercieel of ongebonden organisatorisch verband worden beoefend een groot aandeel hebben in de top tien. Dat komt ook naar voren als gevraagd wordt naar het organisatorisch verband: 41% van de Hengeloërs beoefent een ongebonden sport bijvoorbeeld joggen, 21% beoefent sport in commercieel verband zoals een sportschool en 32% sport in verenigingsverband.

De plaats van sport is het meest in Hengelo: 43% van de Hengeloërs sport in een officiële sportaccommodatie zoals een sporthal, gymnastieklokaal, fitnesscentrum enz. Ruim een vijfde sport in een andersoortige voorziening zoals een park, bos, bergen, meer, buurthuis, café, tuin etc. Een vijfde deel van de Hengeloërs sport elders in een officiële sportaccommodatie.

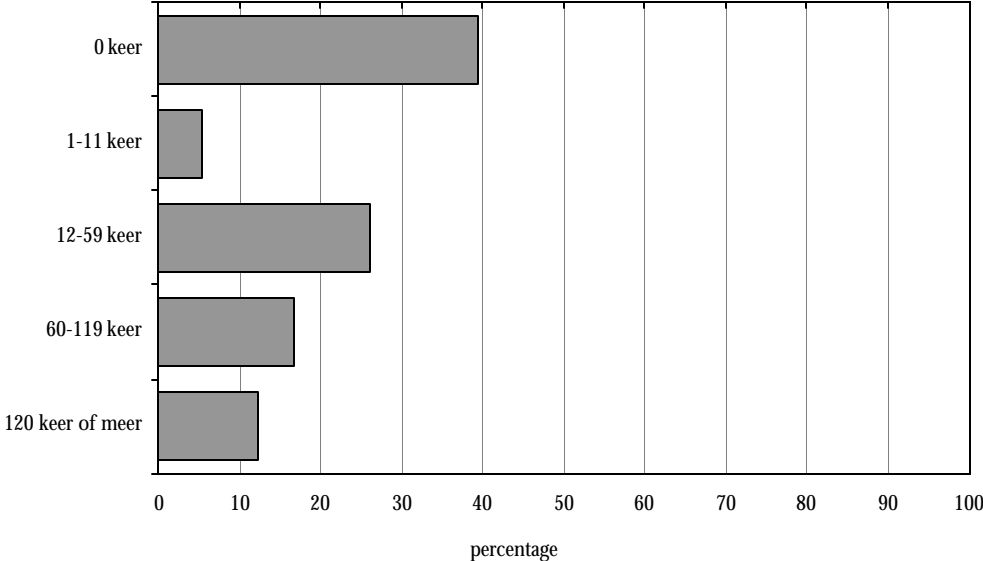
Het gemiddelde aantal sporten dat is beoefend het afgelopen jaar is 3,4.

Als we aan de Hengeloërs vragen of ze zichzelf zien als sporter dan antwoordt 22% met ja. Er blijkt een verschil te zijn tussen de objectieve meting waarin 55% van de Hengeloërs gesport heeft en het meer subjectieve beeld dat mensen van zichzelf hebben. Het verschil tussen beide waarnemingen wordt uitgewerkt in de nadere analyses.

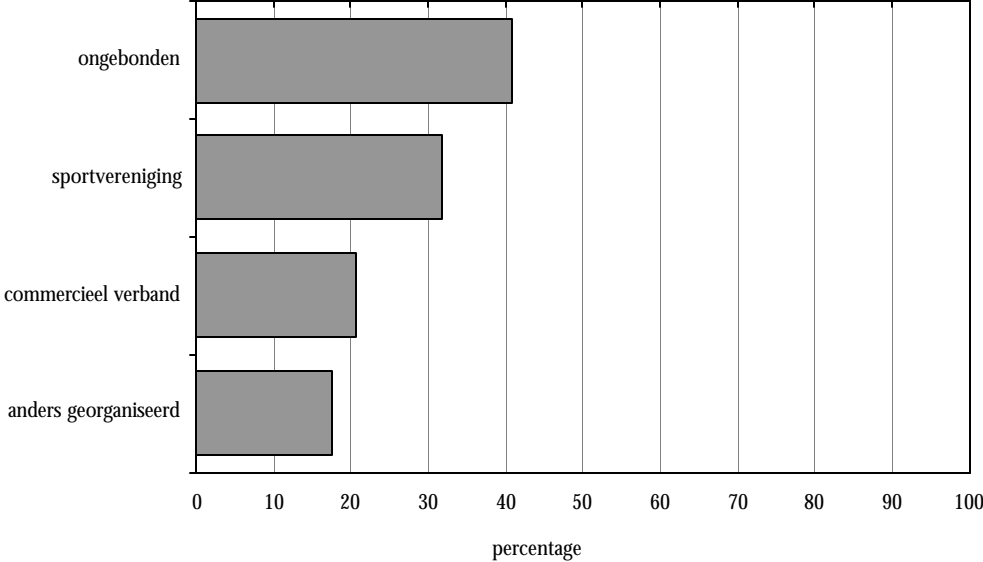
Beleidsaanbevelingen:

- Het sportstimuleringsbeleid 1998 – 2002 evalueren met behulp van de resultaten.
- Resultaten gebruiken voor de nieuwe Sportnota.
- Bekijken van resultaten op consequenties voor ruimtelijke ordeningsvraagstukken met betrekking tot recreatie(fietsen, wandelen, skaten).

Figuur 2.1: Frequentie sportparticipatie de afgelopen 12 maanden

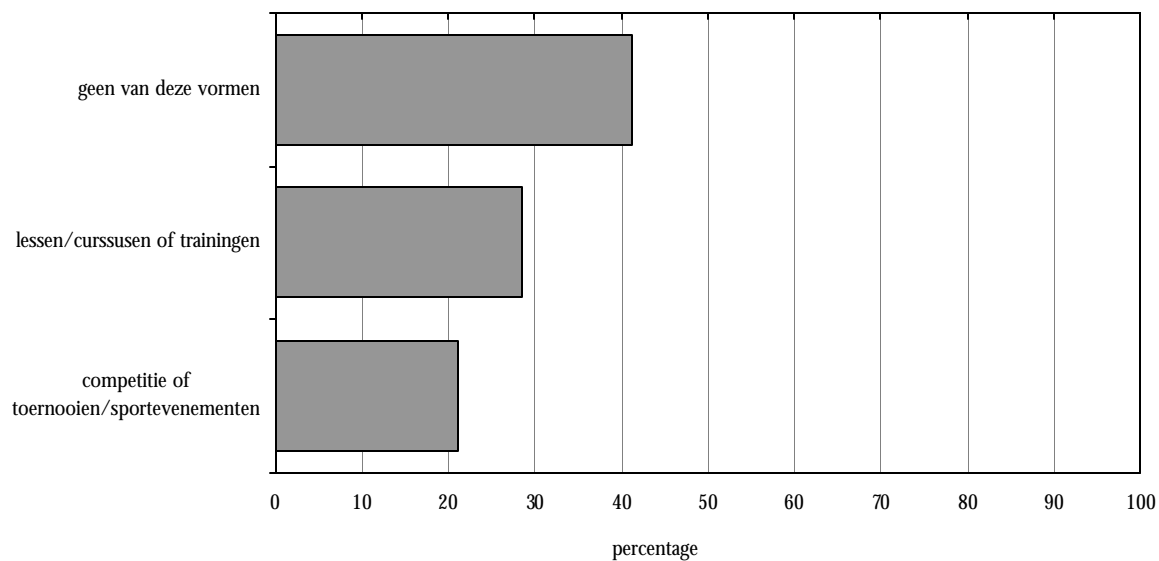
Figuur 2.2: Organisatorisch verband van sportbeoefening

Figuur 2.3: Rangorde van sporten die het afgelopen jaar 12 keer of meer zijn beoefend

Rangorde	Sporten	%
1	Fitness, conditie	13,2
2	Zwemsport	9,5
3	Wielrennen/mountainbiken/toerfietsen	6,4
4	Tennis	6,0
5	Hardlopen/joggen/trimmen	6,0
6	Aerobics/steps	5,1
7	Fitness, kracht	4,7
8	Wandelsport	4,6
9	Veldvoetbal	4,3
10	Gymnastiek/turnen	3,0
11	Biljart/poolbiljart/snooker	2,8
12	Volleybal	2,6
13	Andere sport	2,3
14	Skeelers/skaten	1,9
15	Zaalvoetbal	1,8
16	Squash	1,8
17	Golf	1,4
18	Badminton	1,4
19	Darts	1,4
20	Bridge	1,3
21	Vecht- en verdedigingssporten	1,1
22	Danssport	1,1
23	Paardensport	1,0
24	Motorsport	1,0
25	Jeu de boules	0,9
26	Tafeltennis	0,9
27	Schaken	0,8
28	Duiksport	0,8
29	Schaatsen	0,7
30	Handbal	0,5
31	Skien/langlaufen/snowboarden	0,5
32	Atletiek	0,4
33	Klimsport/bergwandelen	0,4
34	Bowling	0,4
35	Basketbal	0,3
36	Dammen	0,3
37	Schietsport	0,2
38	Watersport	0,2
39	Korfbal	0,2
40	Roeien	0,2
41	Hockey	0,2
42	Karting	0,2
43	Honkbal/softbal	0,1
44	Kano	0,1

Figuur 2.4: Trainingsverband/competitiesoort

Figuur 2.5: Voorzieningen op plaats van beoefening

	Eigen gemeente	elders
Officiële sportaccommodatie	43	20
Sportvoorziening in de openbare ruimte	4	3
Andersoortige voorziening	22	20

***)Percentages zijn berekend op grond van het totaal aantal respondenten**

*)De percentage tellen op tot meer dan 100% omdat er meer dan een antwoord gegeven kon worden op deze vraag.

Bijlage 2: Notitie behoeftebepaling sportvelden gemeente Hengelo op basis van aantal elftallen 2002.

Aantal teams verdeeld naar:

<u>Vereniging</u>	<u>senior</u>	<u>junior A</u>	<u>junior B/C</u>	<u>pupil D/E</u>	<u>pupil F</u>	<u>Dames</u>	<u>Meisjes</u>	<u>G-teams</u>
BWO	12	2	8	17	9	2	3	-
TVO	6	-	2	4	3	-	-	-
Achilles'12	11	2	7	13	3	-	-	-
Juliana'32	9	1	4	9	4	-	1	-
Tubantia	10	2	5	9	4	2	3	-
W'school	7	1	3	7	5	-	-	-
Barbaros	8	1	1	2	2	-	-	-
ATC'65	10	1	3	11	5	-	-	-
HVV Hengelo	7	-	3	3	2	-	-	-
TOTAAL	80	10	36	75	37	4	7	2

Deze opstelling is van belang aangezien niet alleen het aantal teams van belang is bij de behoeftebepaling van het aantal velden doch ook de belastingsnorm welke een veld toelaat. Het NOC/NSF hanteert als norm 8 teams per veld voor een zaterdag/zondag vereniging en een norm van 6 teams per veld voor een zaterdagvereniging.

Als belastingsnorm wordt de volgende verdeling gehanteerd door het NOC/NSF

Senioren	1,00
A junioren	1,00
B/C junioren	0,75
Dames	0,75
D/E pupillen	0,50
F pupillen	0,25

Voor onderstaande teams heeft het NOC/NSF nog geen belastingsnorm vastgesteld. Op grond van bestaande gegevens en tijdsduur van wedstrijden lijkt het de vertegenwoordiger van het NOC/NSF redelijk onderstaande belastingsnorm te hanteren.

Meisjes	0,75
G-teams	0,50

Voor de gemeente Hengelo geeft dit het volgende overzicht:

<u>Voetbal</u>	<u>belastingsnorm</u>	<u>resultaat</u>
80 seniorenteams	1,00	80,00
10 junioren A	1,00	10,00
36 junioren B/C	0,75	27,00
75 pupillen D/E	0,50	37,50
37 pupillen F	0,25	9,25
4 damesteams	0,75	3,00
7 meisjesteams	0,75	5,25
2 g-teams	0,50	1,00
totaal 251 teams		173,00

Op basis van de bespelingsnorm van het NOC/NSF van 8 teams per veld komt er een behoefte uit van $173,00 : 8 = 21,63$ velden, afgerond 22 wedstrijd velden. Deze norm dient wel te worden bijgesteld omdat hier is uitgegaan van het feit dat alle verenigingen zaterdag/zondag verenigingen betreft. In Hengelo is de vereniging Juliana'32 een zaterdagvereniging waarvoor een andere bespelingsnorm wordt gehanteerd.

Op basis van door de verenigingen verstrekte gegevens en ervaringsgegevens van de sector zijn voor een aantal wedstrijd velden waarop ook intensief wordt getraind worden deze velden in de behoeftebepaling/aanwezigheid voor de helft als wedstrijd veld en voor de helft als trainingsveld meegenomen. Dit geldt voor de verenigingen Barbaros en BWO.

Dit geeft voor Hengelo het volgende beeld benodigd zijn 22 wedstrijdvelen, aanwezig zijn

BWO	4,5
TVO	2,0
Achilles'12	4,0
Juliana'32	3,0
HVV Tubantia	4,0
Wilhelminasch	3,0
SC Barbaros	1,5
ATC'65	3,0
HVV Hengelo	3,0
=====	
Totaal	28,0

Op basis van de bespelingsnorm in samenhang met de belastingsnorm per vereniging geeft dit voor de gemeente Hengelo het volgende beeld

Vereniging	<u>aantal teams x belastingsnorm</u> bespelingsnorm	behoefte wedstrijdvelen	aanwezige wedstrijdvelen
=====			
BWO ²³	37,50 : 8	4,69	4,5
TVO	10,25 : 8	1,28	2,0
Achilles'12	26,50 : 8	3,31	4,0
Juliana'32 *	19,25 : 8	2,41	3,0
HVV Tubantia	25,00 : 8	3,13	4,0
Wilhelminaschool	15,00 : 8	1,88	3,0
SC Barbaros	11,25 : 8	1,41	1,5
ATC'65	20,00 : 8	2,50	3,0
HVV Hengelo	11,25 : 8	1,41	3,0
		=====	
		22,02	28,0

Op basis van bovenstaande gegevens kan geconcludeerd worden, dat met uitzondering van de vereniging BWO alle verenigingen aan de NOC/NSF norm voldoen.

Bewaarheid zijn na de verhuizing van ATC'65 naar de nieuwe wijk:

- een toename van jeugdleden bij de vereniging ATC'65;
- een toename van junioren bij Juliana'32 als gevolg van de verhuizing van ATC'65 van Groot Driene naar Slangenbeek;
- verminderde druk op BWO vanuit de Roershoek/Slangenbeek aangezien ATC'65 op korte afstand van deze wijken komt te spelen.

Behoefte aan trainingsvelden in de gemeente Hengelo is eenvoudiger te berekenen. Uitgaande van de gemiddelde omstandigheden en de aanwezigheid van een lichtinstallatie kan als planningsnorm van NOC/NSF worden aangehouden per 3 wedstrijdvelen 1 trainingsveld

Dit houdt in voor de Hengelose verenigingen

²³ BWO heeft toestemming om het tweede veld te gebruiken als trainingsveld. Ervaring leert dat het veld slechts tot november als wedstrijdveld is te gebruiken. In relatie tot de normstelling is sprake van een beperkt capaciteitsprobleem. Het opstellen van een structuurvisie van de gemeentelijke sportaccommodaties moet inzicht geven in de mogelijk oplossingen (bijv. de aanleg van een kunstgrasveld).

Vereniging	aantal wedstrijdvelden	behoefte Trainingsvelden	aanwezige Trainingsvelden
BWO	4,50	1,50	2,00
TVO	2,00	0,67	1,00
Achilles'12	4,00	1,33	1,00
Juliana'32	3,00	1,00	1,00
HVV Tubantia	4,00	1,33	2,00
Wilhelminaschool	3,00	1,00	1,50
SC Barbaros	1,50	0,50	0,50
ATC'65	3,00	1,00	1,50
HVV Hengelo	3,00	1,00	1,00
		=====	
		9,33	11,50

Bijlage 3. Verslag inspraakprocedure Sportnota.

Overeenkomstig de Inspraakverordening van de gemeente Hengelo volgt hieronder een overzicht van de gevolgde inspraakprocedure, een weergave van de zienswijzen, die tijdens de inspraak mondeling of schriftelijk zijn ingebracht en de reactie daarop, waarbij met redenen omkleed wordt aangegeven op welke punten al dan niet tot aanpassing is overgegaan.

Gestart is met het opstellen van een concept. Dit concept is in 2001/2002 meerdere keren in de Sportraad besproken. De opmerkingen zijn zoveel mogelijk verwerkt. Het college heeft in zijn vergadering van 29 april 2003 kennisgenomen van het concept en deze voor inspraak vrijgegeven.

Aangegeven is, dat gedurende de termijn van ter inzage legging zowel schriftelijk als mondeling inspraakreacties konden worden ingediend. Het collegebesluit is via openbare kennisgeving in de gemeentelijke advertentie gepubliceerd; daarbij is medegedeeld, dat de openbare voorbereidingsprocedure van afdeling 3.4. van de Awb wordt toegepast; De nota heeft vanaf 29 april tot 27 mei 2003 ter inzage gelegen bij de afdeling Communicatie en bij de sector Sport en Recreatie.

Op maandagavond 26 mei 2003 is de algemene inspraakavond voor de Hengelose sportverenigingen gehouden. Het verslag wordt integraal weergegeven, omdat hierin tevens de gemeentelijke reactie op de ingebrachte opmerkingen is opgenomen.

Verslag inspraakavond, Aanwezig, namens:

- *de gemeente Hengelo: Hrn. H. Nijhof, H.J. Tromp en L.F. Nijland;*
- *tennisvereniging T.C. Veldwijk, Hr. J. Fränzel;*
- *seniorenclub 55+; Hr. Hemmeler;*
- *HBC "de Pallino": Mevr. H. Klein Poelhuis;*
- *H.W.U.: Hr. H. Davids.*

1. Opening:

Na een kort woord van welkom constateert wethouder Nijhof, dat de opkomst gering is. Oorzaak kan zijn, dat de nota goed in elkaar steekt, de nota in de Sportraad is besproken en dat verenigingen met de afsluitende vergadering van het seizoen zitten. Het college heeft de nota voor inspraak vrijgegeven. Dit betekent niet dat het college instemt met de inhoud, maar dat er geen "vreemde" zaken inzitten.

Van deze bijeenkomst wordt een verslag gemaakt en bij de nota gevoegd en in het college aan de orde gesteld en via de commissie MZ ter vaststelling aan de raad aangeboden. Opmerking vooraf is, dat de gemeente in zwaar weer zit. Hengelo krijgt te maken met verminderde inkomsten (5 tot 6 miljoen Euro) uit het gemeentefonds. In dit licht gezien is het temeer jammer dat de opkomst gering. Sport moet zich juist nu manifesteren, omdat op diverse onderdelen minder mogelijkheden zijn.

2. Toelichting:

Henk Jan Tromp schetst de sportnota in grote lijnen en het proces vooraf. Eerste opzet kende een uitgebreide en gedetailleerde nota. Mede op verzoek van de Sportraad is nu gekozen voor een kadernota, die meer de grote lijnen aangeeft en het referentiekader moet vormen voor de komende 6 jaren. Bewust is er geen financiële paragraaf en concrete uitwerking opgenomen. Wel is een actielijst opgenomen, die na vaststelling van de nota een vervolg moet krijgen.

Belangrijk blijft het accommodatiebeleid. Kwantitatief toereikend, maar kwalitatief op onderdelen onder de maat. Kwaliteitsverbetering is het motto. In 2000 is de Breedtesport Impuls ingezet. De methodiek om via programmalijnen te werken wordt voortgezet. Met name "gezondheid en sport" is een belangrijke lijn. Een groter accent komt ook te liggen bij op de ongebonden sporters. Met name bij de inrichting van de openbare ruimte wordt aandacht gevraagd voor sporttakken, zoals skaten, skeelers, joggen, wandelen, die vaak niet in

verenigingsverband worden beoefend. Extra aandacht is ook besteed aan gewijzigde vormen van vrijetijdsbesteding. Intentie is, dat er vervlechting komt met nota's vanuit andere disciplines, zodat hier meer afstemming komt.

3. opmerkingen:

De gemeente moet actiever zijn, om de samenwerking tussen verenigingen onderling te bevorderen. Veel clubs hebben genoegzaam individuele problemen, die gezamenlijk oplosbaar zijn. Bijvoorbeeld de handbal zoekt 2 verharde handbalvelden. Sportverenigingen zijn onvoldoende innovatief.

Reactie gemeente:

- a. *in nota is de opdracht opgenomen om een structuurvisie op te stellen;*
- b. *gemeente is voorstander voor gecombineerde of multifunctionele voorzieningen;*
- c. *gemeente kan vooralsnog samenwerking niet afdwingen.*

Vervolg opmerkingen: toenemende problematiek beheer clubhuis, door:

- *toenemende regelgeving;*
- *verbod (para)commerciële activiteiten; (bijv. reclame op info-bord);*
- *vertrek Hengelsportvereniging (gratis accommodatie bij Vrijwilligerscentrale);*
- *tarieven erfpacht, reinigingsrechten, OZB;*
- *uitgangspunt van bedrijfsmatige exploitatie;*
- *ongelijke situatie verenigingen;*
- *clubs spreken onvoldoende subsidiepotjes aan;*
- *clubs boren onvoldoende vrijwilligerspotentieel aan;*
- *toenemende druk op vrijwilligers;*
- *onvoldoende verenigingsondersteuning;*

Reactie gemeente; ongelijke situatie wordt onderkend; echter vaak historisch gegroeid en niet snel weg te nemen. Onlangs is bestuurlijke opdracht verstrekt voor de voetbal om verenigingen in een meer gelijke situatie te brengen. Sector Sport is wel aanspreekpunt, maar gemeente heeft tav het bestuurlijk kader de deskundigheidsbevordering neergelegd bij de vrijwilligerscentrale en tav het sporttechnisch kader bij de sportbonden.

Vervolg opmerkingen:

- *twijfels over functioneren sportraad;*
- *suggestie: (jobrotation binnen sportverenigingen);*
- *wijkaanpak en doorstroming leden;*
- *aanbod afstemmen op en in samenwerking met de jeugd;*
- *marktplein meer inzetten voor sportevenementen;*

Reactie gemeente; alle adviesorganen (ook de sportraad) worden geëvalueerd. Keuze tot een echt advies orgaan van het college of een belangenorganisatie. Gemeente zet breedtesportimpuls door met accent op gezondheid en sport. Belangrijk aandachtsveld in de toekomst met toenemende vergrijzing. Galm wordt doorgezet om instroom ouderen in (nieuwe) vereniging te bevorderen. Jeugd vanaf 16 jaar is moeilijk te bereiken. Ervaring met jeugdpanels niet erg gunstig. Hier kwam niet veel uit. Omdat activiteiten vaak in het weekend plaatsvinden is medegebruik marktplein is medewerking marktbond noodzakelijk.

Hr. Davids doet de suggestie de evenementen beter op elkaar af te stemmen en soort kalender te maken. Jaarlijks kan via de Sportraad en/of de sector Sport de inventarisatie plaatsvinden.

Ondanks de geringe opkomst heeft een nuttige discussie plaatsgevonden volgens de heer Nijhof en spreker dankt de deelnemers voor de bijdrage daarin en voor de komst.

Tijdens de ter visie legging zijn 2 schriftelijke reacties binnengekomen, t.w.:

- a. sportvereniging K.S.V. B.W.O. met als strekking, dat:
 1. het verharde handbalveld op sportpark de Noord een multifunctioneel karakter heeft en daardoor voldoende middelen moeten worden geraamd voor de renovatie;
 2. de club over 4 in plaats van 4,5, wedstrijdelden beschikt, omdat veld 2 door een tekort aan trainingsruimte daarvoor moet worden ingezet en niet meer beschikbaar is voor wedstrijden. Met verwijzing naar de speelnorm van het NOC*NSF van 4,69 pleit BWO voor realisatie van een extra speelveld.
- b. Seniorenraad, met het pleidooi om meer aandacht te schenken aan sport en bewegen voor ouderen, omdat dat daar naar haar mening nagenoeg niets weinig is opgenomen in de nota.

Reactie Sector Sport en Recreatie:

- a. KSV B.W.O.
 1. verhard handbalveld; Uit de multifunctionaliteit zoals in de nota aangegeven spreekt een andere intentie. Bedoeling was om het aanbod van de verharde handbalvelden in een bredere context te zien. M.a.w. hoeveel verharde handbalvelden kent Hengelo, wat is het gebruik en wat zijn de toekomstige ontwikkelingen in het buitenhandbal. Hengelo kent nog 3 verharde handbalvelden en drie clubs, die nog buitenhandbal spelen. In het licht van de vereiste forse investering is het gewenst om een afweging te maken of het niet mogelijk is het gebruik op een goed verhard handbalveld te clusteren. Het opstellen van een structuurvisie kan inzicht geven in de mogelijkheden.
 2. normstelling; met instemming van de afdeling accommodaties mag het tweede veld ingezet worden als trainingsveld. Ervaring leert dat het veld tot medio november als wedstrijdveld is te gebruiken. Nadien is niet meer mogelijk. In relatie tot de normstelling is inderdaad sprake van een capaciteitsprobleem. Ook hierin moet de opstelling van een structuurvisie van de gemeentelijke sportaccommodaties inzicht geven in de mogelijk oplossingen (bijvoorbeeld de aanleg van een kunstgrasveld). De inzet van het verharde handbalveld als trainingsveld biedt onvoldoende soelaas. Nader toelichten in de Sportnota.
- b. Seniorenraad.

Vanaf 2000 is uitvoering gegeven aan het actieplan "Sport voor Sport". Dit plan kende vijf programmalijnen, waaronder "Gezondheid en Sport". Een wezenlijk onderdeel vormde het project "Galm". Dit is een sports timuleringsproject voor 55-65 jarigen. Omdat dit een bijzonder succesvolle activiteit was komt het zwaartepunt van de inspanningen de komende jaren te liggen op voortzetting van dit project. Daarvoor is ook specifiek ambtelijke capaciteit vrijgemaakt.